

ABSTRAKT:

Předcházet vzniku negativních dopadů na životní prostředí je lépe než následně je technicky řešit. Z tohoto tvrzení se rozvíjel obor čistší produkce, což je stálá aplikace integrální strategie na procesy, výrobky a služby s cílem zvýšit jejich efektivnost a omezit rizika jak vůči člověku, tak i životnímu prostředí. U výrobních procesů čistší produkce zahrnuje efektivnější využívání surovin a energií, vyloučení toxických, nebezpečných materiálů a prevenci vzniku odpadů a emisí u zdroje. U produktů (výrobků a služeb) se strategie čistší produkce zaměřuje na snížení jejich dopadu na životní prostředí, a to v rámci jejich celého životního cyklu, od vývoje až po jejich využití. Poprvé tato strategie byla implementována ve Spojených Státech, v společnosti 3M a po získání kladných výsledků, se rozšířila do celého světa. Prvními v Evropě byli Švédové. Řada mezinárodních organizací vytvořila programy pro propagaci a rozvoj čistší produkce v co nejvíce zemích, nejčastěji prostřednictvím programu národních center ČP, zahájený na začátku 90. let UNIDO a UNEP -tato centra byla vytvořena s cílem poskytování služeb pro podniky, vlády a ostatní účastníky a mají pomáhat s realizací metod, praktik, politiky a technologie čistší produkce. V České Republice se ČP začala uplatňovat v roce 1993 a během dlouhých let se způsob zavedení změnil: od dotovaných projektů (fondy EU), až k rozvoji různých strategií na základě principu „no cure-no pay“, které dávají možnost podnikům i bez značných počátečních investic, zavést opatření čistší produkce. Pro implementaci tohoto dobrovolného nástroje existuje určitý postup, ve kterém se po základní analýze vstupu a výstupu navrhuje opatření, která bývají zaražena do 3 skupin, podle obtížnosti uskutečnění. V práci jsou ukázané výsledky úspor ze skupiny projektů implementovaných, pod dohledem Norského Ministerstva Zahraničí, v období 2001-2005 v Moldavsku. Zároveň jsou zmíněny výsledky skupiny projektů z České Republiky, u kterých se zavedla variace standardní čistší produkce - M&T/ESCO.

Čistší produkce má řadu environmentálních výhod: velké energetické úspory, snížení množství emisí, snížení spotřeby vody, vypouštění menšího množství odpadní vody, lepší kvality vody, snížení množství odpadů a také ekonomické výhody.